

A designoktatás és a csúcstechnika együttműködésének iskolapéldája

SPEED – 15 év járműtervezés a Daimler AG támogatásával
a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Mercedes-Benz Design együttműködésében

méktervezés, s a legújabb irányzatok alakítói is sokat merítenek e területről. Egy korszerű tervezőképzéssel foglalkozó intézmény éppen ezért nem hanyagolhatja el a járműtervezés oktatását. Azt is be kell látni, hogy amennyiben piacképes, vonzó végzettséggel kívánja növendékeit kibocsátani, az ipari kapcsolat adta lehetőségek kiaknázása az egyetemi designoktatás elengedhetetlen feltétele és kiegészítője. Mivel a hazai ipar, benne a járműipar nem éppen a fénykorát éli, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Forma-tervező Tanszéke számára különösen fontos minden

Kiállítás a MOME Zugligeti úti épületében 2008-ban.

**Balról jobbra: Gordon Wagener, Scherer József, Stefan Lengyel és Peter Pfeiffer /
Exhibition at the Moholy-Nagy University of Art and Design (MOME) in Zugligeti Road,
Budapest, in 2008. Left to right: Gordon Wagener, József Scherer, Stefan Lengyel
and Peter Pfeiffer**

► Kijelenthetjük, hogy korunk tervezőművészete, a designszakma számára az abszolút csúcst a járműtervezés jeleníti meg. Az alkalmazott művészet iránt érdeklődő fiatalokat ez motiválja leginkább, de a ter-

nemzetközi kapcsolat, ezek között kiemelkedő és egyedülálló a Daimler AG partnersége.

Az együttműködés egyik legfontosabb eleme a Mercedes-Benz Design szakemberei és a hallgatók közötti folyamatos és személyes kapcsolat. A cég konzulensei fogalmazzák meg a feladatokat, melyeket azután a tervezés minden jelentős fázisában követnek, és a munkát korszerű anyagokkal, eszközökkel és tanácsokkal támogatják. A hallgatók megismerkedhetnek a cég stuttgarti üzemével, az autógyártás folyamatával, valamint bepillanthatnak a designközpont munkájába is. Több hallgató lehetőséget kapott a németországi designstúdióban féléves gyakornoki munkavégzésre, esetenként diplomamunkák elkészítésére, valamint doktori disszertációk kidolgozására is.

Az első kapcsolat a Mercedes-Benz Design és az

egyetem között 2001 őszén Stefan Lengyelnek, a formatervező tanszék akkori vezetőjének kezdeményezésére jött létre, aki 1964-ben maga is az egyetem jogelődjének, a Magyar Iparművészeti Főiskolának diplomájával a zsebében hagyta el az országot, és harminc évig volt az Universität Essen (ma: Universität Duisburg-Essen) tanszékvezetője. A partnert Harald Leschke, egykori tanítványa, a Daimler Advanced Design vezetője, valamint Peter Pfeiffer, a Daimler Design senior alelnöke képviselte az együttműködés kezdetekor, amelybe 2002-ben Gerhard Honer, a Mercedes haszongépjármű-részlegének vezetője is bekapcsolódott, így az autótervezés minden szakága képviseltette volt a programban. A résztvevők személye a későbbiekben is változott, bővült. 2008-ban Gorden Wagener lett a Mercedes-Benz Design új ve-

**Agyagmodell készítése a MOME Zugligeti úti műtermében /
Clay modelling in a studio of MOME in Zugligeti Road, Budapest**

Németh Gábor Tamás:
VANEO 2
kishaszongépjármű /
Gábor Tamás Németh:
'VANEO 2' light
commercial vehicle
2004

zetője és átvette az egyetemmel való együttműködés további gondozását.

Mi sem bizonyítja jobban, hogy a Daimler mennyire komolyan gondolta az együttműködést, mint az, hogy folyamatosan további szakértőket biztosított az egyetemi feladatok támogatásához. Így például Albert Hack konstruktőr, Mathias Lenz formatervező, Klaus Döffinger, Franz Baglyas, Claudia Braun és Yannik Braitmayer modellező mesterek is segítették a hallgatók munkáját.

A program egyik érdekessége, hogy idővel két korábbi MOME-hallgató, Németh Gábor Tamás és Wittinger Csaba mint a Daimler, illetve az AMG ter-

vezői is a konzulensek oldalára kerültek, ami remekül bizonyítja a képzés minőségét, amely lehetővé tette, hogy e fiatal magyar tervezők immár a Mercedes tervezői csapatát erősítsék.

A program a MOME Design Intézetének képzési rendszerébe integrálódva működik, a Formatervező Tanszék mesterképzésének (MA) specializációjaként. Az együttműködésben részt vevő formatervező-tanárok és konzulensek: Stefan Lengyel, professor emeritus; Scherer József DLA, habil. professor emeritus; dr. Lenkei Balázs egyetemi adjunktus. A képzés a hagyományos rajzi, mintázási feladatokon túl a korszerű tervezési módszertannal és az azt kiegészítő tervezési

technikákkal ismerteti meg a hallgatókat. Nagy súlyt helyeznek a kreativitás és az innovatív gondolkodás fejlesztésére, valamint a környezettudatos tervezői szemlélet kialakítására. Megismertetik a hallgatókat a professzionális prezentációs és tárgyalási technikákkal, ráadásul a külföldi partnerre való tekintettel ezt félévről félévre, angol nyelven „élesben” gyakorolhatják.

Nem is csoda, hogy a MOME formatervező-hallgatói több nemzetközi pályázaton is sikeresen szerepelnek, de ami a legfontosabb, versenyképesek az álláspiacon. Az itt folyó oktatómunka eredményességét jelzi, hogy a végzett hallgatók számos élvonalbeli autógyártó cég tervezőirodájában dolgoznak. Így a MOME és a Daimler közös programja után diplomázott hallgatók megtalálhatók a Mercedes, az Audi, a Bugatti,

a Volkswagen, a Kia és a Renault modelljeit tervező irodákban.

Az együttműködés elérte azt a célt, amelyet a programot vezető Scherer József formatervező, egyetemi tanár a következő szavakkal tűzött ki maguk elé: a magyar formatervezők fiatal generációját és a formatervezés-oktatást nemzetközi szinten ismertté és sikeressé kívánják tenni.

Az oktatás minőségének elismerését az is bizonyítja, hogy a *Domus* magazin az *Europe's Top 100 Schools of Architecture and Design* listáján a MOME Formatervező Tanszékét a legjobb 31 között jegyzi.

Az együttműködést a résztvevők folyamatosan dokumentálják, ezért immár számos kiállításon megtekinthetjük az elkészült terveket. A legkézzelfoghatóbb dokumentumok azok az ötvenként kiadott pub-

**Stunya János:
Biztonsági távolsági
busz / János Stunya:
High-safety long-
distance bus
2007**

likációk, amelyek az eltelt időszakokat dolgozták fel egy-egy az Iparművészeti Múzeumban, illetve a Művészetek Palotájában megrendezett reprezentatív kiállításokhoz kapcsolódóan. Az első 2007-ben *START*, a második *SPRINT* címmel jelent meg 2013-ban.

Jelen írás apropójául az aktuális, a harmadik, a *SPEED* című kiadvány szolgált. Ez az elmúlt 15 év eseményeit foglalja magában, elsősorban a legutóbbi 5 év fejleményeire fókuszálva, remek gondolatokkal és nagyszerű illusztrációkkal halad végig a tervezés folyamatának lépésein, az együttműködés mérföldkövein. Ismerteti a partnereket, a résztvevőket. A program eddigi 108 (!) hallgatója közül nyolc sikeres tervező pályáját, munkáit részletesebben is bemutatja

az olvasónak, ezekből közlünk válogatást az alábbiakban.

Németh Gábor Tamás koncepciójában a *VANEO 2 kishaszongépjármű* (2004) a karakteresebb kis méretű furgonokra jobban emlékeztető kétdobozos felépítmenyt kap a jelenlegi egyszobozos konstrukcióval szemben. A terv a lehető legoptimálisabb helykihasználású jármű: jellemző rá a kis fordulási sugár, a rövid tengelytáv, valamint a mozgékonytáv, a gyors kiszolgálást kifejező dinamikus forma.

Stunya János a Mercedes-Benz Design ösztöndíjasaként Sindelfingenben készítette doktori disszertációját (*Biztonsági távolsági busz*, 2007), témavezetője Stefan Lengyel volt. Munkája során olyan távolsági

**Fogarasi-Benkő László:
Hommage à Mercedes-
Benz / László Fogarasi-
Benkő: Hommage
à Mercedes-Benz
2009**

busz tervezését tűzte ki célul, amely elsősorban a paszszív biztonság területén nyújt nagyobb védelmet a korábbi megoldásokkal szemben. A jármű számos szabdalmaztatott innovációt tartalmaz, mint például az ellipszis alakú belső vázmerevítés, a gyűrődési zónán kívül helyezett utasajtó, a tetőlégzsákok, a vészcsúszda, valamint extra gyűrődési zóna a busz orr-részén.

A kecskeméti Mercedes-Benz-gyár megnyitásának alkalmából kiírt pályázat eredményezte az együttműködés éve során készült egyik legimpozánsabb munkát. A hallgatók a jövő autójának esztétikai kialakítására tettek javaslatot. A cél az automobil esztétikai lényegét kifejező forma megalkotása, a mozgás, a se-

besség, a lendület kifejezése volt. A legjobbnak Fogarasi-Benkő László munkáját (*Hommage à Mercedes-Benz*, 2009) ítélték, amelynek modelljét a sindelfingeni stúdióban valós méretben meg is építették.

Dániel Tünde diplomamunkájának célja a luxus személyautók belső terei lehetséges jövőbeli formanyelvének kikísérletezése (*Luxuseriőr-tanulmány*, 2011). Organikus, könnyed formavilág, új funkciók – például kinyitható fekvő- és pihenőszék –, új anyagok használata, továbbá innovatív belső világítási megoldás jellemzik az alkotó tervét.

Sebestyén Marcell koncepciójának (*Távolsági nyerges vontatójármű – Intelligens aerodinamika*, 2014) lényege

Sebestyén Marcell:
Távolsági nyerges
vontatójármű –
Intelligens
aerodinamika /
Marcell Sebestyén:
Long distance truck –
Intelligent
aerodynamics
2014

Dániel Tünde:
Luxuseriőr-
tanulmány /
Tünde Dániel: Luxury
interior study
2011

egy olyan moduláris rendszer, melyben a meghajtás, a csatlakozási pontok, illetve az összes, emberrel nem érintkező gépelem a konstrukció alsó részében kap helyet. Ezek a modulok sorolhatók a vontatmány és a vezetőfülke alatt, így kialakításuk következtében a rakomány mérete (és ennek megfelelően a kamion hossza) változtatható. A jármű felső elemei, melyek az emberrel is kapcsolatba kerülnek, sokkal lágyabbak, aerodinamikusabbak és letisztultabbak, ami kontrasztban áll a modulok funkcionális formanyelvével.

Filczer Balázs projektjének (*Jet Class*, 2016) célja a luxusautók kategóriájába új formai analógiát, a repülőgépek vizuális világát beemelni. Erre utal a kom-

pakt, szivar alakú forma és a különleges osztásvonalak. A luxusautóhoz még ma is hozzátartozik a jármű utasától szeparált térben elhelyezkedő sofőr, ezért a tervező arra törekedett, hogy ezt az elkülönülést a külső alakítással is hangsúlyozza.

Az elegáns kiállítású kiadványsorozat következő kötete előreláthatólag 2022-ben jelenik meg. Hogy megszületik, az nem kétséges, hiszen ebben az egyedülálló együttműködésben még számtalan lehetőség rejlik. A kérdés csak az, hogy mi lesz a címe, melyik S betűs szó fogja jellemezni az előttünk álló öt évet, az elkövetkezendő feladatokra adott válaszokat, a lendő hallgatók pályakezdését. Meg merem kockáztatni: talán a *SUCCESS*?

MASCHER RÓBERT
formatervező

(SPEED – 15 év járműtervezés a Daimler AG támogatásával a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Mercedes-Benz Design együttműködésében / SPEED – 15 Years of Vehicle Design Sponsored by Daimler AG in Cooperation with Moholy-Nagy University of Art and Design Budapest and Mercedes-Benz Design. Fel. szerk. Hamvai Kinga. Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Budapest, 2017, 124 o.)

A fotókat a szerző bocsátotta rendelkezésünkre.

Filczer Balázs:
Jet Class /
Balázs Filczer:
Jet class
2016